

"Göteborgs-Postenis" 30. sept. k.a. ilmunud juhtkirja puhul saatis koolideinspektor ^{mag} H. Rajamaa nim. lehele avaldamiseks alljärgneva kirjutise. Prof. B. Nerman oma kirjutise Göteborgi eesti algkooli küsimuses on saatnud avaldamiseks "Svenska Dagbladetis".

Mag. H. Rajamaa kirjutab järgmiselt:

Härja toimetaja!

"Göteborgs-Posteni" 30. sept. k.a. ilmunud juhtkirja "Folkskola för estländare" puhul palun ruumi anda alljärgnevale:

Göteborgi eesti lapsevanemad on juba 1946. aastast alates võidelnud eesti algkooli eest. Nende eesmärgike ei ole sellega sugugi eraldada oma lapsed rootsi ühiskonnast. 15 aasta jooksul Stockholmi eesti algkoolis saadud kogemused näitavad koguni vastupidist: näit. võivad teatavad rootsi olukorrad, mis rootsi algkoolides eeldatakse juba tuttavatena õpilastele, ei ole aga tõeliselt eesti lastele, tingitult erinevast kodumiljööst. Ja just neile pühendatakse eesti algkoolis erilist tähelepanu.

Opetus rootsi keeles ei tarvitse olla ei oma ulatuse ega kvaliteedi poolest madalam tasemest, mis on nõutav rootsi algkoolides. Ja mis puutub kontakti rootsi ~~ak~~ lastega, siis saavad ju eesti õpilased seda küllaldaselt oma mängukaaslaste kaudu väljaspool kooli, sest eesti perekonnad elavad ja ju hajutatuna kohaliku elanikkonna keskel. Et eesti lastel hiljem oleks raakusi edasijõudmisel hariduse- või kutsealadel, selle üle ei maksaks kellelgi erilist muret tunda: nende hulgas, kes Stockholmi eesti algkoolist on taotlenud sissepääsu gümnaasiumides, ei ole vastuvõetute protsent keskmiselt kunagi olnud alla 90.

Huvi Stockholmi eesti algkooli vastu ei ole sugugi kahanemas, vaid vastupidi, kasvava õpilaste arvu tõttu on seal tänavu avatud uus klass lisaks kuuele klassile, mis seni töötasid. Meie ei ole tulnud Rootsi, et otsida tööd ja paremaid elamisvõimalusi, vaid oleme tulnud poliitiliste põgenikena otsima vabadust ja inimõigusi. Siit oleme leidnud poliitilise varjupaiga ja selle eest me oleme rootsi rahvale ja valitsusele sügavasti tänulikud. Aga me ei ole kaotanud lootust oma kodumaale vabanemisse. Vaba, iseseisev ja demokraatlik Eesti - see on meie noorte ja vanade suurim eesmärk. Need eesti noored, kes kor tagasi pöörduvad vabastatud Eestisse, ei lähe mingil määral Rootsi kaduma. Vastupidi: need eestlased, kes peale

hea üld- ja kutsehariduse, mis on nende vährtuslikuks panuseks oma kodumaa uuesti ülesehitamisel, viivad siit kaasa sügava kiindumuse ja armastuse Rootsi maa, rahva ja kultuuri vastu ja nendest saavad parimad Rootsi saadikud võõral maal. Seda demokraatlikku humanistlikku vaimu, millega rootsi ühiskond on läbi immutatud ja mida meie õnnetu, raudeesriidega vabast maailmast eraldatud kodumaa kõige enam vajab, seda vaimu levitavad tagasipöördunud üle vabastatud Eesti ja nendest saavad vaimustatud eestvõitlejad intensiivses koostöös kultuuri- ja majandusalal del Rootsi ja Eesti vahel ja mis on suureks kasuks mõlemale poolele. Selle ülesande teostamiseks Rootsi saadikutenapeab neil hea rootsi keele oskuse ja olude tundmise kõrval olema ka hea eesti keele oskus ja Eesti olude tundmine.

Mis aga meie rahvugruppi siin Rootsis ebameeldivalt üllatas, on see, et need meie rahvuskultuuriliste püüdluste vastu ebasõbralikud ja mittemõistvad seisukohad on esile toodud "Göteborgs-Postenis", ajalehes, mille taga seisavad poliitilised ringkonnad on seni alati ilmutanud positiivset arusaamist meie püüdlustest ja taotlustest.

Lp.

.....toimetusele

informatsiooniks ja soovikaral
Lahkeks avaldamiseks

Stokholmis 7.10.59

H. Mark

büro juhataja

EESTI PEDAGOOGIKA
ARHIIVMUSEUM
FOND K. 13347
pp 10

Till Göteborgs-Posten

Herr redaktör!

Med anledning av "Göteborgs-Postens" ledare den 30 sept. "Folkskola för estländare" får jag anhålla om plats för följande:

Det är alltsedan år 1946 de estniska föräldrarna i Göteborg har kämpat för en estnisk folkskola. Deras avsikt därmed är ingalunda att isolera sina barn från det svenska samhället. De erfarenheter som under 15 års tid gjorts vid Stockholms estniska folkskola, visar t.o.m. motsatsen: t. ex. kan sådana svenska förhållanden, som i svenska folkskolor redan förutpåtts vara kända för eleverna, men i själva verket ej är det för de estniska barnen på grund av deras avvikande hemmiljö, speciellt uppmärksammas i en estnisk folkskola.

Undervisningen i svenska språket behöver varken till sitt omfång eller till sin kvalitet vara underlägsen den som består i svenska folkskolor, och vad beträffar kontakten med de svenska barnen, så får ju eleverna den ändå i rikligt mått genom sina lekkamrater utanför skolan, då de estniska familjerna bor utspridda bland den övriga befolkningen. Att barnen senare skulle få svårt att hävda sig i konkurrensen om utbildning och yrken, behöver ingen oroa sig för: bland dem som från den estniska folkskolan i Stockholm sökt sig in i läroverk, har procenten antagna aldrig understigit 90.

Intresset för den estniska folkskolan i Stockholm är ingalunda i avtagande, tvärtom, på grund av det växande elevantalet har där i år en ny klass fått öppnas utöver de sex med vilken den hittills arbetat.

Vi har inte kommit till Sverige i sökan efter arbete eller bättre levnadsvillkor, utan efter frihet och mänskliga rättigheter, som politiska flyktingar. Vad vi sökt, det har vi funnit, och det är vi Sveriges folk och regering djupt tacksamma för. Men vi har inte förlorat hoppet om vårt fos-

terlands befrielse. Ett återupprättat fritt, självständigt, demokratiskt Estland är högsta målet för oss alla, både gamla och unga. Den del av den estniska ungdomen i Sverige, som en gång skall återvända till ett befriat Estland, kommer ingalunda att gå förlorad för Sverige. Tvärtom: dessa ester, som utom en gedigen allmän- och fackutbildning, med vilken de kan göra en värdefull insats i sitt lands återuppbyggnad, kommer att medföra härifrån en djup förtrogenhet med och kärlek till Sveriges land och folk och kultur, kommer att bli de bästa sändebud Sverige kan önska sig i främmande land. Den demokratiska och humanistiska anda som ^mgenosyrar det svenska samhället och som vårt olyckliga, genom järnridån från den fria världen avspärrade hemland mest av allt behöver, kommer de att sprida i det befriade Estland och bli entusiastiska förespråkare för ett intensivt kulturellt och ekonomiskt utbyte mellan Sverige och Estland, som kommer att gagna båda parterna. Men för att fylla uppgift som Sveriges sändebud i Estland måste de vara lika förtrogna med estniska språket och förhållanden som de är med svenska språket och förhållanden.

Vad bombbehagligt övrraskat vår folkgrupp i Sverige, är att dessa gentemot våra nationellt-kulturella strävanden ovänliga och oförstående synpunkter kommit till tals i "Göteborgs-Posten" -ett pressorgan för politiska kretsar, vilka hittills alltid ådagalagt en mycket positiv inställning till våra bemödanden och målsättningar.

Stockholm den 7 oktober 1959.

Herman Rajamaa
f.d.folkskoleinspektör i Estland

EESTI PEDAGOOGIKA
ARHIIVMUSEUM
FOND K. 13347
PR 10 4521